

Кияшко Святослав Олександрович, аспірант, Національний університет біоресурсів і природокористування України (м. Київ, Україна)

**СИСТЕМА ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ
УПРАВЛІНСЬКИЙ ЗАСІБ В РОБОТІ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ**

Сучасний етап цифрової епохи висуває нові вимоги до управління в освіті. Інноваційні технології, такі як штучний інтелект (ШІ), інтернет речей

та аналітика даних, відкривають нові можливості для підвищення ефективності роботи закладів освіти. Водночас навіть найпрогресивніші ідеї не принесуть користі без належних управлінських структур та продуманого впровадження технологій. Поєднання інноваційного мислення, сучасних методів менеджменту і передових цифрових інструментів є запорукою оптимізації процесів та сталого розвитку освіти. У цьому контексті система штучного інтелекту розглядається як потужний інноваційний засіб підтримки управлінських рішень керівника закладу освіти.

Варто зазначити, що для потреб професійної освіти доцільно не виокремлювати ІІІ як самостійний елемент інформаційно-комунікаційних технологій, а трактувати його як інтегровану складову програмного забезпечення. Історично окремі аспекти інтелектуальної діяльності людини, які легко формалізувалися, були реалізовані комп'ютерами досить швидко, а творчі, неформалізовані завдання потребували розробки спеціальних методів ІІІ. Нині ж багато з таких рішень увійшли до складу звичайних управлінських систем, тож межа між “традиційним” програмним забезпеченням і інтелектуальними функціями є дедалі менш помітною. Отже, сучасні інтелектуальні системи управління навчальним процесом можна сприймати як єдиного інтелектуального помічника керівника, інтегрованого в інфраструктуру закладу і здатного допомагати у вирішенні професійних завдань.

Одним із перших і найбільш відчутних ефектів впровадження ІІІ в управління освітою є автоматизація рутинних адміністративних процесів. Яскравий приклад – формування розкладу занять і заходів. У великих коледжах чи університетах складання розкладу потребує врахування сотень умов: наявність та місткість аудиторій, побажання викладачів, суміщення дисциплін, уникнення “вікон” у студентів тощо. Алгоритми штучного інтелекту на основі оптимізаційних методів здатні швидко підібрати варіант розкладу, що задовольняє максимальну кількість вимог. Деякі університети вже успішно користуються такими системами автоматизованого складання розкладу – це дозволило мінімізувати накладки занять, раціонально

використати аудиторний фонд та підвищити рівень задоволеності студентів і викладачів. Аналогічно, ШІ-алгоритми допомагають планувати екзаменаційні сесії, уникаючи надмірного навантаження студентів і викладачів.

Крім розкладу, штучний інтелект ефективно автоматизує й інші повсякденні задачі адміністрації. Системи комп'ютерного зору можуть відстежувати відвідуваність, автоматично фіксуючи присутність студентів на лекціях за допомогою розпізнавання облич у відео. Це економить час викладачів і забезпечує об'єктивний облік відвідуваності. Інший важливий напрям – цифрові помічники та чат-боти для інформаційної підтримки. Вже сьогодні в деяких українських університетах запроваджено чат-боти, що цілодобово відповідають на типові запитання студентів: як отримати довідку, дізнатися розклад занять чи сесії, знайти контакти відповідальних осіб тощо. Досвід показує, що до 50–70% звернень можуть оброблятися автоматично такими ботами, а лише нетипові або складні запити перенаправляються до працівників деканату. У результаті студенти оперативно отримують необхідну інформацію, а адміністративний персонал зменшує навантаження та може зосередитися на вирішенні складніших питань.

Інформаційні системи, доповнені засобами аналітики та машинного навчання, здатні обробляти великі масиви даних про діяльність закладу і виявляти приховані тенденції, непомітні для людини. Наприклад, програма може проаналізувати успішність студентів за дисциплінами і групами, відвідуваність, результати опитувань щодо якості викладання та сформувати ключові показники ефективності (KPI) факультетів або спеціальностей. На основі цього аналізу інтелектуальний модуль запропонує керівництву обґрунтовані рішення: які кафедри потребують додаткового фінансування чи кадрового підсилення, де слід скоригувати навчальні плани, а які інноваційні методики варто впровадити ширше. Примітно, що ШІ-система може не лише видати рекомендації, а й пояснити головні фактори, які вплинули на ті чи інші висновки (наприклад, тенденцію зниження успішності чи перевантаження певних викладачів), забезпечуючи прозорість для керівника.

ШІ має великий потенціал й у сфері управління персоналом закладу.

Аналіз даних про роботу викладачів та їхню взаємодію зі студентами дає змогу виявити як проблемні зони, так і успішні практики. Приміром, алгоритми можуть на основі студентських відгуків та академічних результатів визначити викладачів, яким потрібне підвищення кваліфікації чи менторська підтримка, а також тих, хто досягає високих результатів і може стати наставником для колег. У такий спосіб керівник отримує науково обґрунтовані підказки щодо розвитку педагогічного колективу. Крім того, застосування аналітичних панелей (дашбордів) з ключовими освітніми метриками у реальному часі стає інструментом оперативного контролю. На екрані керівника можуть відображатися показники відвідуваності, середній бал по факультетах, кількість академічних заборгованостей, результати вступної кампанії, рівень працевлаштування випускників тощо. Така цифрова “панель приладів” допомагає швидко оцінювати стан справ і своєчасно вживати необхідних заходів для покращення показників.

Безпека освітнього середовища – ще один напрям, де інтелектуальні системи можуть допомогти керівництву. Йдеться як про фізичну безпеку на території закладу, так і про психологічний комфорт студентів. Зарубіжний досвід демонструє використання ШІ для моніторингу соціальних мереж та повідомлень студентів з метою раннього виявлення ознак булінгу, депресії чи агресивної поведінки. Спеціальні алгоритми аналізу тексту сканують дописи на наявність тривожних сигналів (на кшталт проявів суїцидальних намірів чи закликів до насильства) і сповіщають психологів або адміністрацію для своєчасного втручання. Інша технологія – відеоспостереження з комп’ютерним зором, що в реальному часі розпізнає небезпечні ситуації на кампусі: бійки, появу сторонніх осіб, несанкціонований доступ до приміщень тощо. Впровадження таких рішень дозволяє адміністрації миттєво реагувати на загрози, запобігаючи ескалації інцидентів. Звісно, застосування ШІ для безпеки супроводжується етичними питаннями – передусім щодо приватності та допустимих меж спостереження. Тому такі системи потребують прозорої політики використання даних і чіткого дотримання прав учасників освітнього процесу.

Отже, системи штучного інтелекту стають важливим інструментом в арсеналі керівника сучасного закладу освіти. Вони автоматизують трудомісткі процеси, посилюють аналітичні можливості і допомагають приймати обґрунтовані рішення на основі даних. Завдяки інтеграції ШІ в інформаційні системи управління, освітні установи можуть гнучкіше та оперативніше реагувати на виклики часу: оптимізувати використання ресурсів, покращувати якість освітніх послуг, підвищувати рівень безпеки і комфорту середовища. Слід пам'ятати, що штучний інтелект – це допоміжний засіб, а не заміна людини-управлінця. Останнє слово у прийнятті ключових рішень завжди належить людині, яка враховує морально-етичні норми, контекст та унікальні обставини.

Для успішного використання інтелектуальних систем потрібні відповідні компетентності керівників. Підготовка менеджерів освіти має включати розвиток цифрової грамотності та розуміння основ роботи ШІ, щоб вони довіряли таким технологіям і вміли критично оцінювати їхні рекомендації. При належному впровадженні і навчанні персоналу, вигоди від використання ШІ в управлінні освітою очевидні: підвищується ефективність і прозорість управлінських процесів, економляться час та ресурси, освітній процес стає більш адаптивним до потреб суспільства. Штучний інтелект, інтегрований у систему управління закладом освіти, можна розглядати як інноваційного партнера керівника – такого, що підсилює людські можливості та сприяє сталому розвитку освітньої галузі.

**Національний університет біоресурсів і
природокористування України
Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра управління та освітніх технологій**

МАТЕРІАЛИ

**МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«Сталий розвиток суспільства в цифрову епоху: інновації, технології,
провідництво та менеджмент в освіті»
«Sustainable Growth of Society in the Digital Era: Innovation, Technology,
Guidance and Management of Education»**

**Національний університет біоресурсів і природокористування України,
кафедра управління та освітніх технологій
AKG Global Support Services (OPC) Private Limited – Індія,
Університет Патил Відьяпіт – Індія,
Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти «Кам'янець-Подільський
державний інститут»,
Херсонським навчально-науковим інститутом Національного
університету кораблебудування імені адмірала Макарова,
Поліський національний університет,
*кафедра комп'ютерних технологій та системного моделювання***

1 жовтня 2025 р.

Київ 2025 р.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet рішенням Вченої ради гуманітарно-педагогічного факультету НУБіП України (протокол № 3 від 17.10.2025 р.)

Сталий розвиток суспільства в цифрову епоху: інновації, технології, провідництво та менеджмент в освіті / Матеріали міжнародної дистанційної науково-практичної конференції, м. Київ, 1 жовтня 2025 р. Київ : НУБіП України. 2025. 192 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної дистанційної наукової конференції «**Сталий розвиток суспільства в цифрову епоху: інновації, технології, провідництво та менеджмент в освіті**», яка відбулась 1 жовтня 2025 року в Національному університеті біоресурсів і природокористування України. В матеріалах збірника висвітлюються сучасні тенденції подальшого розвитку освіти в Україні й світі в епоху цифровізації, розв'язання нагальних проблем у соціокультурній та соціально-гуманітарній сферах шляхом синергетичної інтеграції інновацій, управління та технологій, освітнього менеджменту та провідництва.

Тези подано в авторській редакції. Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильність цитування джерел, посилання на них та інші відомості. Передруковувати опубліковані в збірнику наукових праць матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.

Редакційна колегія:

Савицька І.М., канд. філос. наук, доц. декан факультету (голова);

Кубицький С. О., канд пед. наук, проф. завідувач кафедри управління та освітніх технологій;

Гречаник Н. І., д-р пед. наук, проф.

Шумілова І. Ф., д-р пед. наук, доц.;

Базелюк В.Г., канд. пед. наук, доц.

Відповідальна за випуск – Гречаник Н.І., д-р пед. наук, проф.

ISBN 973-966-8063-79-4